

Provedba uzgojnih programa

Uspješna stočarska proizvodnja

- kroz količinu i kakvoću stočarskih proizvoda osigurava maksimalnu financijsku dobit
- moguća uz organizirani rad na selekciji stoke

Uzgojni (gojidbeni) program

- temeljna smjernica razvoja stočarstva
- u skladu s općim gospodarskim interesima države

5/15/2018

Provedba uzgojnih programa

Za uspješnu provedbu selekcije u okviru nekog uzgojnog programa potrebno je:

- osigurati točno označavanje životinje (identifikacija)
- osigurati točno evidentiranje podataka o proizvodnosti
- organizirati kontrolu proizvodnosti
- definirati cilj selekcije
- izraditi uzgojne programe
- definirati metode uzgoja
- definirati metode ocjene uzgojne vrijednosti
- poticati uzgajatelje stoke na suradnju u izvedbi programa selekcije i uzgoja

Osnove izrade uzgojnih programa

- izrađuju se za svaku vrstu i pasminu domaćih životinja, koje predstavljaju jednu populaciju (npr. populacija holstein pasmine goveda)
- pasmina – osnovna jedinica selekcije
- pri izradi uzgojnih programa vodi se računa o:
 - specifičnostima pojedine populacije
 - razvojnim pravcima u pojedinoj stočarskoj grani
 - gospodarskoj vrijednosti pojedinih proizvoda
 - najnovijim znanstvenim dostignućima u području genetike, biotehnike i biotehnologije te mogućnostima njihove primjene u postojećim uvjetima u populaciji

Veličina i kontrola proizvodnosti matičnog dijela populacije

Matični (aktivni) dio populacije

- sva muška i ženska grla umatičena u centralnu matičnu datoteku na razini države (HPA)
- jezgra za izgradnju željene genetske osnove
- njegova veličina značajno utječe na uspjeh u provedbi selekcije i genetskom poboljšanju cijele populacije

Kontrola proizvodnosti

- prikupljanje i obrada podataka o proizvodnim svojstvima svake jedinice koja pripada matičnom dijelu populacije

Uzgojni ciljevi

- usmjereni na genetsku izgradnju populacije koja će osigurati maksimalan ekonomski učinak (dobit)

* Govedarstvo

- poboljšanje proizvodnje mlijeka i mesa u smislu povećanja količine i kakvoće

→ selekcija se temelji na onim svojstvima koja najviše imaju utjecaja na proizvodnju mlijeka i mesa te osiguravaju kroz genetsko poboljšanje maksimalnu dobit

Uzgojni ciljevi

- usmjereni na genetsku izgradnju populacije koja će osigurati maksimalan ekonomski učinak (dobit)

* Svinjogojstvo

- poboljšanje svojstava plodnosti, mesnatosti i kakvoće mesa

* Kozarstvo i Ovčarstvo

- poboljšanje proizvodnja mlijeka i mesa

→ *ovisno o uzgojnom cilju definiraju se svojstva za selekciju*

Mogućnosti genetskog poboljšanja svojstava

- potrebno poznavanje fenotipske i genetske varijabilnosti (srednje vrijednosti i devijacije, nasljednog udjela te povezanosti između svojstava značajnih za selekciju)
 - definiranje poželjnog tipa unutar pojedine pasmine (dozrelost, okvir i masa odraslog grla, proizvodni vijek)
- poželjne proizvodne odlike
 - definiraju se za svaki smjer proizvodnje

Mogućnosti genetskog poboljšanja svojstava

- mogućnosti genetskog poboljšanja ovise o putevima selekcije:

otac – sin (najbrže genetsko poboljšanje)

otac – kći (*spolno vezana svojstva)

majka – sin } embriotransfer povećava značaj ovih
majka – kći } puteva

Tehnika provedbe gojidbenog programa

- uzgojni program
 - provodi se na temelju postavljenog uzgojnog plana za svaku pasminu unutar populacije pojedine vrste stoke
- uzgojni plan ovisi o:
 - brojnom stanju grla unutar pasmine
 - mogućnosti primjene suvremenih metoda uzgoja (embriotransfer, metoda križanja, performance i progeno testiranje)
 - * u uzgojnom planu jasno su vidljivi putevi genetskog unaprjeđivanja

Izgradnja novih generacija

- vrlo je bitan genetski sastav i izbor roditelja
 - izbor muških i ženskih jedinki koje su po svojim uzgojnim vrijednostima iznad prosjeka matične populacije iz koje potječu
 - definiranje metode ispitivanja
(performance, progeni te biološki test),
 - te metode ocjene uzgojne vrijednosti za svako pojedinačno svojstvo značajno za selekciju na određeni smjer proizvodnje
 - točnost ocjene uzgojne vrijednosti → selekcijski uspjeh
- * za svaki smjer proizvodnje se vrši selekcija na više svojstava
 - primjena agregatne uzgojne vrijednosti
- * bitno što ranije dobivanje informacija potrebnih za donošenje odluke o selekciji

Sudionici u provedbi uzgojnog programa

- Savezi i udruge uzgajivača (po pasminama)**
- Hrvatska poljoprivredna agencija**
- Službe za reprodukciju
(centri za umjetno osjemenjivanje, veterinarske stanice)**
- Znanstvene institucije**

Promidžba rezultata uzgojno-seleksijskog rada u stočarstvu

- **sajmovi i izložbe rasplodne stoke**
- **katalozi**
- **godišnja izvješća**
- **znanstveni i stručni skupovi**